

Sygn. akt III AUa 1813/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 lipca 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący - Sędzia: SA Marcjanna Górska (spr.)

Sędziowie: SA Anna Michalik

SA Małgorzata Micorek-Wagner

Protokolant: st.sekr.sądowy Aneta Wąsowicz

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 7 lipca 2016 r. w W.

sprawy J. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W.

o rentę z tytułu niezdolności do pracy

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W.

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie XIV Wydział Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 4 lipca 2014 r. sygn. akt XIV U 2409/13

oddala apelację.

Małgorzata Micorek – Wagner Marcjanna Górska Anna Michalik

Sygn. akt III AUa 1813/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 5 kwietnia 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. odmówił J. K. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że orzeczeniem z dnia 15 marca 2013 r. lekarz orzecznik stwierdził, że ubezpieczony jest częściowo niezdolny do pracy do 31 marca 2014 r., podając jednocześnie, że nie jest w stanie ustalić daty jej powstania. W takiej sytuacji, zgodnie z treścią art. 14 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, za datę powstania niezdolności do pracy organ rentowy przyjął datę złożenia wniosku, t.j. datę 28 grudnia 2012 r. W konsekwencji uznał, że J. K. powinien udowodnić posiadanie 5 lat podlegania ubezpieczeniu w okresie od 29 grudnia 2002 r. do 28 grudnia 2012 r. Tymczasem udowodnione przez ubezpieczonego w tym dziesięcioleciu okresy składkowe i nieskładkowe wynoszą 2 lata, 2 miesiące i 5 dni.

Nadto organ rentowy podał, że do stażu pracy nie zaliczył ubezpieczonemu okresów od 3 listopada 2003 r. do 31 października 2008 r. i od 1 grudnia 2008 r. do 31 grudnia 2008 roku w (...) Sp. z o.o. ponieważ za wyżej wymienione okresy pracownicy nie otrzymywali wynagrodzenia od pracodawcy, który składał raporty zerowe.

W odwołaniu od tej decyzji złożonym w dniu 13 maja 2013 r. J. K. nie zgodził się z orzeczeniem lekarza orzecznika ZUS w zakresie braku możliwości ustalenia daty powstania niezdolności do pracy, gdyż jak wskazał, data zachorowania na cukrzycę (2004 r.) widnieje w dokumentacji medycznej. Ponadto podniósł, że w dziesięcioleciu od daty złożenia wniosku posiada świadectwo pracy wystawione przez ostatni zakład pracy, tj. (...), gdzie był zatrudniony w okresie od 3 listopada 2003 r. do 15 września 2009 r. Podniósł nadto, że we wskazanym okresie otrzymywał roczne rozliczenia PIT-11.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. wniósł o jego oddalenie podtrzymując argumentację wskazaną w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem z dnia 4 lipca 2014 r. Sąd Okręgowy w Warszawie XIV Wydział Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał J. K. prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od dnia 1 grudnia 2012 roku, na stałe.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że J. K. urodzony (...) (...)

(...), posiadający wykształcenie średnie techniczne, niepracujący od 15 września 2009 r., w dniu 28 grudnia 2012 r. złożył wniosek o rentę z tytułu niezdolności do pracy. Orzeczeniem wydanym w dniu 15 marca 2013 r. lekarz orzecznik po przeprowadzeniu bezpośredniego badania i dokonaniu analizy dokumentacji medycznej, ustalił, że J. K. jest częściowo niezdolny do pracy do 31 marca 2014 r. oraz wskazał, że daty powstania niezdolności nie da się ustalić.

W oparciu o powyższe orzeczenie, od którego nie zgłoszono sprzeciwu, organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję.

Odwołując się do opinii biegłego lekarza specjalisty diabetologa Sąd Okręgowy wskazał, że w 2002 r. podczas hospitalizacji z powodu zapalenia płuc u odwołującego rozpoznano cukrzycę typu 2 i od tego czasu rozpoczęto leczenie, przy czym od 2004 r. jest to leczenie insuliną. odwołujący był objęty leczeniem doustnym, a od roku 2004 – insuliną (4 x dziennie). Dno oczu przed rokiem bez zmian cukrzycowych, nerki wydolne, brak jest objawów neuropatii obwodowej. Z przyczyn diabetologicznych odwołujący jest częściowo niezdolny do pracy. Niezdolność ta istnieje od 16 stycznia 2004 r., tj. od początku insulinoterapii intensywnej. Niezdolność ta ma charakter stały. Orzeczeniem Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w W. z dnia 20 czerwca 2012 r. J. K. został zaliczony do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności. Orzeczenie wydano do 30 czerwca 2015 r.

Sąd pierwszej instancji ustalił nadto, że odwołujący w okresie od 3 listopada 2003 r. do 31 października 2008 r. był zatrudniony w (...) sp. z o.o., przy czym w okresie od 1 marca 2004 r. do 2 kwietnia 2009 r. pracodawca nie odprowadził za J. K. należnych składek na ubezpieczenia społeczne w wysokości 63.281,62 zł. oraz nie wypłacił mu wynagrodzenia zgodnie z umową. Wyrokiem wydanym przez Sąd Rejonowy w Mławie p-ko T. B., będącemu (...) spółki (...)" orzeczono obowiązek odprowadzenia składek do ZUS w wysokości 23.281,62 zł.

Przystępując do oceny zasadności odwołania Sąd pierwszej instancji stwierdził, że kluczowe znaczenia dla ustalenia daty powstania niezdolności do pracy odwołującego się posiadała opinia biegłego diabetologa, który uznał ubezpieczonego za trwale częściowo niezdolnego do pracy od 16 stycznia 2004r.

Według Sądu, opinia ta zasługuje na aprobatę albowiem znajduje uzasadnienie w materiale dowodowym sprawy i nie była kwestionowana przez strony. Ustalając datę ustania ubezpieczenia J. K. Sąd podniósł, że w świetle złożonych do akt dokumentów, nie ulega wątpliwości, iż odwołujący pozostawał w zatrudnieniu w firmie (...) w M. i z tego tytułu za okres 1 marca 2004 r. do 2 kwietnia 2009 r. pracodawca nie odprowadził za niego składek, w efekcie czego prezes spółki T. B. został skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w Mławie, za uporczywe łamanie praw pracowniczych. Zatrudnienie we wskazanym wyżej okresie potwierdzają również deklaracje podatkowe z powyższego okresu. ZUS nie wyjaśnił przy tym, dlaczego nie zostały podjęte żadne działania wobec tego pracodawcy, mające na celu ściąganie należności w trybie art. 40 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (...) pomijając ubezpieczonemu wskazany wyżej okres zatrudnienia.

W ocenie Sądu Okręgowego, w świetle dokonanych ustaleń faktycznych odwołanie okazało się uzasadnione. Sąd zwrócił uwagę, że z treści art. 477⁹ § 3¹ k.p.c. wynika, że w sytuacji, gdy ubezpieczony nie wniósł sprzeciwu od orzeczenia lekarza orzecznika, a odwołanie jest oparte wyłącznie na zarzutach dotyczących tego orzeczenia, odwołanie podlega odrzuceniu. Taki stan rzeczy, zdaniem Sądu, nie występował w niniejszej sprawie. Wprawdzie odwołujący się nie zgłosił sprzeciwu od orzeczenia lekarza orzecznika, jednakże odwołanie oparte jest na zarzucie do orzeczenia, ale również koncentruje się wokół kwestii nieuwzględnienia w skarżonej decyzji okresów ubezpieczenia. Z tego też względu podlegało merytorycznemu rozstrzygnięciu.

W dalszej kolejności Sąd pierwszej instancji podniósł, że stosownie do treści art. 57 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ubezpieczonemu, który łącznie spełnił następujące warunki: jest niezdolny do pracy, ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy oraz niezdolność do pracy powstała w okresach wymienionych w tym przepisie albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ich ustania. Z kolei zgodnie z art. 58 ust. 1 pkt 5 cytowanej ustawy warunek posiadania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego uważa się za spełniony, gdy ubezpieczony osiągnął okres składkowy i nieskładkowy wynoszący łącznie co najmniej 5 lat, jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 30 lat. Zgodnie zaś z ust. 2 powołanego wyżej przepisu, okresy o których mowa powyżej powinny przypadać w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę z tytułu niezdolności do pracy; do tego dziesięcioletniego okresu nie wlicza się okresów pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej lub renty rodzinnej.

Odnosząc przedstawione regulacje prawne do stanu faktycznego sprawy, Sąd Okręgowy wskazał, że przedmiotem sporu w niniejszej sprawie była data powstania niezdolności do pracy odwołującego się oraz spełnienie warunku dotyczącego posiadania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego.

Ustalając z kolei datę powstania niezdolności do pracy Sąd oparł się na opinii biegłego diabetologa, z której wynikało, że J. K. jest trwale częściowo niezdolny do pracy, a niezdolność ta powstała 16 stycznia 2004 r.

Ustalając spełnienie warunku dotyczącego posiadania wymaganego okresu ubezpieczenia Sąd podniósł, że organ rentowy uznał, iż w dziesięcioleciu przypadającym przed datą złożenia wniosku o rentę (błędnie wskazano „emeryturę”) odwołujący udowodnił 2 lata, 2 miesiące i 5 dni okresów składkowych i nieskładkowych, nie zaliczając mu okresu zatrudnienia (...) sp. z o.o. od 3 listopada 2003 r. do 31 października 2008 oraz od 1 grudnia 2008 r. do 31 grudnia 2008 r. z uwagi na brak odprowadzenia przez pracodawcę składek na ubezpieczenia społeczne. Według Sądu pierwszej instancji, sam fakt nieopłacenia przez płatnika składek na ubezpieczenia społeczne nie może obciążać pracownika. Z tego powodu ustawa 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych wprowadziła mechanizm chroniący pracownika przed skutkami niezależnego od niego zaniechania opłacania składek. Mianowicie w trybie określonym przepisem art. 40 ustawy Zakład Ubezpieczeń Społecznych dokonuje na koncie ubezpieczonego uzupełnienia kwoty składek nieuregulowanych przez płatnika. Jeżeli tryb ten zostanie wyczerpany, okres zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, w którym pracownik otrzymuje wynagrodzenie, jest okresem ubezpieczenia, czyli okresem składkowym w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, niezależnie od tego, czy pracodawca opłacił składki na ubezpieczenie. Na poparcie tego poglądu Sąd pierwszej instancji powołał wyrok Sądu Najwyższego wydany w sprawie II UK 185/06 (LEX nr 384305). Sąd zauważył przy tym, że przepisy wymienionej ustawy nie precyzują obowiązków ubezpieczonego, poza możliwością zwrócenia się do ZUS o udzielenie informacji w trybie art. 40 ust. 1a. W ocenie Sądu, w sytuacji gdy zapadł prawomocny wyrok, potwierdzający fakt nieodprowadzenia składek za pracowników, jedynie organ rentowy mógł podjąć działania, o którym mowa w art. 40 ust. 1a, mające na celu ściąganie składki. Zdaniem Sądu wyżej wskazane okresy należy traktować jako okresy składkowe co oznacza, że odwołujący spełnił przesłankę z art. 57 ust. 2 (chyba z art. 57 ust. 1 pkt 2), bowiem posiada wymagany co najmniej 5 letni okres składkowy i nieskładkowy, uwzględniając zatrudnienie w spółce (...).

W konsekwencji, zdaniem Sądu, zaskarżona decyzja jako nieprawidłowa podlegała zmianie. Z opinii biegłego internisty - diabetologa wynika jednoznacznie, że częściowa niezdolność do pracy datuje się od 16 stycznia 2004 r., a

odwołujący w okresach od dnia 3 listopada 2003 r. do dnia 31 października 2008 r. oraz w okresie od dnia 1 grudnia 2008 r. do 31 grudnia 2008 r. podległ ubezpieczeniu z tytułu wykonywania umowy o pracę, a pracodawca z tego tytułu był zobowiązany odprowadzać składki na ubezpieczenia społeczne.

Z powyższego wynika, że ubezpieczony w chwili złożenia wniosku o przyznanie prawa do renty spełniał warunki do jego nabycia, co prowadzić musiało do zmiany decyzji. Ustalając datę nabycia prawa Sąd pierwszej instancji odwołał się do zasad wynikających z art. 100 ust. 1 i 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Z powyższych względów Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c.

Apelację od tego wyroku złożył Zakład ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. zaskarżając go w całości. Wyrokowi zarzucił:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 57 ust. 1 pkt 2 w związku z art. 58 ust. 1 pkt 5 oraz art. 6 ust. 1 pkt 1 i art. 4 pkt 5 z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jedn. Tekst: Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227, ze zm.), zwanej dalej ustawą emerytalną, poprzez uznanie, że J. K. legitymuje się wymaganym pięcioletnim okresem składkowym i nieskładkowym, co jest wynikiem niezasadnego przyjęcia, że okresy od 3 listopada 2013 r. do 31 października 2008 r. oraz od 1 grudnia 2008 r. do 31 grudnia 2008 r. są okresami składkowymi - okresami ubezpieczenia.

Wskazując na powyższe zarzuty apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie odwołania w całości.

W uzasadnieniu apelacji skarżący wskazał, że nie zasługuje na uwzględnienie stanowisko Sądu, że okresy 3 listopada 2013 r. do 31 października 2008 r. oraz od 1 grudnia 2008 r. do 31 grudnia 2008 r. są okresami składkowymi - okresami ubezpieczenia, ponieważ ubezpieczony podlegał ubezpieczeniu a pracodawca był obowiązany z tego tytułu odprowadzać składki.

Apelujący podniósł, że zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy emerytalnej okresami składkowymi są okresy ubezpieczenia. Zawierający z kolei definicję okresu ubezpieczenia art. 4 pkt 5 ustawy stanowi, że okres ubezpieczenia to okres opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz okres nieopłacania składek z powodu przekroczenia w trakcie roku kalendarzowego kwoty rocznej podstawy wymiaru składek, o którym mowa w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych. Okresami ubezpieczenia są zatem okresy, za które opłacona została składka na ubezpieczenia emerytalne i rentowe a nie okresy za które składka taka jest należna.

Nadto skarżący zwrócił uwagę, że powołany przez Sąd pierwszej instancji wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 kwietnia 2007 r. sygn. akt II UK 185/06, zgodnie z którym dla uznania okresu zatrudnienia za okres składkowy, nie jest wymagane wykazanie przez osobę ubiegającą się o emeryturę lub rentę opłacania przez pracodawcę składek na pracownicze ubezpieczenie społeczne, nie ma zastosowania w niniejszej sprawie. Dotyczy on bowiem zatrudnienia wykonywanego przed wejściem w życie ustawy emerytalnej (przed 1999 r., pomyłkowo wskazano przed 1989 rokiem) w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 2 i art. 6 ust. 2 tej ustawy.

Przyjęcie spornego okresu jako okresu składkowego doprowadziło sąd pierwszej instancji do naruszenia art. 57 ust. 1 pkt 2 w związku z art. 58 ust. 1 pkt 5 poprzez uznanie, że J. K. legitymuje się wymaganym pięcioletnim okresem składkowym i nieskładkowym, i w konsekwencji do niezasadnego przyznania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Ubezpieczony J. K. złożył odpowiedź na apelację domagając się jej oddalenia.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna albowiem zaskarżony wyrok, wbrew podniesionym w niej zarzutom odpowiada prawu. Dokonane jednakże przez Sąd pierwszej instancji ustalenia i rozważania prawne wymagają uzupełnienia.

Na wstępie przypomnieć należy, że w rozpoznawanym stanie faktycznym przedmiotem kontroli Sądu była decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych odmawiająca J. K. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy z uwagi na niespełnienie jednego z warunków koniecznych dla nabycia prawa do tego świadczenia określonego w art. 57 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (obecnie tekst jednolity: Dz.U. z 2015 r., poz. 748) dotyczącego posiadania wymaganego okresu ubezpieczenia, t.j. 5 lat w dziesięcioleciu poprzedzającym złożenie wniosku o rentę oraz poprzedzającym powstanie niezdolności do pracy (art. 58 ust. 1 pkt 5 i ust. 2 wymienionej ustawy). Organ rentowy opierając się na orzeczeniu lekarza orzecznika, co do którego nie zgłoszono sprzeciwu uznał, że J. K. jest częściowo niezdolny do pracy od daty złożenia wniosku o rentę, t.j. od 28 grudnia 2012 r. W konsekwencji, wymienione dziesięciolecie przypada na okres od 29 grudnia 2002 r. do 28 grudnia 2012 r. i w tym okresie ubezpieczony udowodnił okresy składkowe i nieskładkowe w rozmiarze 2 lat, 2 miesięcy i 5 dni.

Nadto organ rentowy podał, że do stażu pracy nie zaliczył ubezpieczonemu okresów od 3 listopada 2003 r. do 31 października 2008 r. i od 1 grudnia 2008 r. do 31 grudnia 2008 roku w (...) Sp. z o.o. ponieważ za wyżej wymienione okresy pracownicy nie otrzymywali wynagrodzenia od pracodawcy, który składał raporty zerowe.

Rozstrzygnięcie sprawy wymagało zatem ustalenia czy ubezpieczony spełnia wszystkie warunki konieczne dla przyznania świadczenia określone w art. 57 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, pomimo że organ rentowy wskazywał tylko na niespełnienie warunku dotyczącego posiadania wymaganego okresu zatrudnienia. Jak stwierdził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 24 września 2015 r., I UK 435/14 (LEX nr 1814907), akceptowanym przez Sąd Apelacyjny, „prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy wymaga spełnienia łącznie wszystkich wymaganych warunków (art. 100 ust. 1 i 2 u.e.r.f.u.s.), a sąd, zmieniając decyzję organu rentowego i przyznając prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy, ma obowiązek sprawdzenia, czy spełnione zostały wszystkie warunki do przyznania świadczenia, w tym warunki: legitymowania się wymaganym okresem ubezpieczenia oraz powstania niezdolności do pracy w ustawowo określonym okresie ochronnym, o którym mowa w art. 57 ust. 1 pkt 3 ustawy, nawet wówczas, gdy bezpośrednią przyczyną odmowy przyznania świadczenia rentowego wskazaną w decyzji organu rentowego był jedynie brak niezdolności do pracy”.

Prawidłowo w tej sytuacji Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii biegłego lekarza diabetologa w celu ustalenia daty powstania niezdolności do pracy i tym samym ustalenia, czy ubezpieczony spełnia warunek konieczny dla nabycia spornego prawa, określony w art. 57 ust. 1 pkt 3 omawianej ustawy.

Z opinii tej, niekwestionowanej przez strony i miarodajnej dla dokonania ustaleń, jak prawidłowo uznał Sąd pierwszej instancji, wynika że J. K. jest częściowo niezdolny do pracy od dnia 16 stycznia 2004 r., t.j. od daty rozpoczęcia insulinoterapii intensywnej. Prawidłowo także Sąd przyjął, że w tej dacie ubezpieczony jako pracownik spółki (...) podlegał ubezpieczeniom społecznym, a to oznacza, że jego niezdolność do pracy powstała w okresie ochronnym wymienionym w art. 57 ust. 1 pkt 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Ustalenie innej daty powstania niezdolności do pracy aniżeli data złożenia wniosku o świadczenie, jak przyjął to organ rentowy, powoduje, że ustalenia odnośnie posiadania wymaganego okresu zatrudnienia winny obejmować także dziesięciolecie przed powstaniem niezdolności do pracy, t.j. okres od 15 stycznia 1994 r. do 15 stycznia 2004 r. Wobec pominięcia tej kwestii przez Sąd pierwszej instancji podlega ona uzupełnieniu w postępowaniu apelacyjnym w ramach uprawnień wynikających z art. 382 k.p.c..

Jak wynika z zestawienia dotyczącego przebiegu ubezpieczenia J. K. w omawianym dziesięcioleciu udowodnił on łącznie 2 lata, 8 miesięcy i 4 dni (dane o okresach zatrudnienia w aktach rentowych oraz zatrudnienie w P.).

W rezultacie badaniu podlegają okresy składkowe i nieskładkowe przypadające w dziesięcioleciu przed zgłoszeniem wniosku, wskazanym przez organ rentowy. Jak wynika z dokumentacji znajdującej się w aktach rentowych ubezpieczonego, co potwierdził Zakład Ubezpieczeń Społecznych w piśmie z dnia 24 lutego 2016 r. udowodniony przez ubezpieczonego w wymienionym wyżej dziesięcioleciu przed złożeniem wniosku o rentę, okres składkowy i

nieskładkowy wynosi 5 lat, 6 miesięcy i 28 dni, w tym okresy z zerowymi podstawami wymiaru składek wynoszą 4 lata, 6 miesięcy i 28 dni (pismo – k.110).

W rezultacie, kluczowe znaczenie dla ustaleń we wskazanym zakresie i w konsekwencji dla rozstrzygnięcia sprawy posiadała ocena okresu zatrudnienia J. K. w spółce (...), za który pracodawca będący płatnikiem składek wskazywał podstawy zerowe z uwagi na niewypłacenie wynagrodzenia.

Sąd Apelacyjny zgadzając się ze stanowiskiem apelanta, że powołany przez Sąd pierwszej instancji wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 kwietnia 2007 r., II UK 185/06 odnosi się do stanu prawnego istniejącego przez wejściem w życie obecnie obowiązującej ustawy emerytalnej, t.j. przed 1 stycznia 1999 r., nie podziela jednak poglądu, iż wyrażony tam pogląd nie znajduje odpowiedniego zastosowania w rozpoznawanym stanie faktycznym.

W ocenie Sądu drugiej instancji, wbrew przekonaniu apelującego, samo odwołanie się do regulacji zawartych w art. 6 ust. 1 i w art. 4 pkt 5 ustawy emerytalnej, nie jest wystarczające dla dokonania oceny charakteru spornego okresu z punktu widzenia możliwości uwzględnienia go do uprawnień (w omawianym przypadku do renty) jako okresu składkowego. Wprawdzie wskazany przepis art. 4 ust. 5 ustawy o emeryturach i rentach z FUS definiując okres ubezpieczenia stanowi, że jest to okres opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz okres nieopłacania składek z powodu przekroczenia w trakcie roku kalendarzowego kwoty rocznej podstawy wymiaru składek, o którym mowa w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych, to jednak odkodowując treść tego unormowania należy mieć na uwadze zasady uwzględnienia okresów składkowych i nieskładkowych przy ustalaniu uprawnień do emerytury lub renty określone w art. 5 omawianej ustawy, a w szczególności ust. 4 tego przepisu.

Stanowi on przy ustalaniu prawa do emerytury lub renty dla: 1) płatników składek, zobowiązanych do opłacania składek na własne ubezpieczenia emerytalne i rentowe, 2) osób współpracujących z osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność - nie uwzględnia się okresu, za który nie zostały opłacone składki, mimo podlegania obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym w tym okresie. Przedmiotowe wyłączenie odnoszące się wyraźnie do określonej grupy ubezpieczonych pozwala przyjąć, że regulacja ta ma charakter wyjątku, a w konsekwencji nie znajduje zastosowania w stosunku do pracowników posiadających status ubezpieczonego.

Zauważyć dodatkowo należy, że odnośnie omawianej materii wypowiedział się Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały siedmiu sędziów z dnia 10 września 2009 r., I UZP 5/09 (LEX nr 515914) stwierdzając, iż „nie jest wątpliwe, że pracownik podlega ubezpieczeniom społecznym z mocy prawa i zgłoszenie do ubezpieczenia ma charakter deklaratoryjny, przy czym nieosiągnięcie przez pracownika (także w związku z niewypłaceniem należnego wynagrodzenia) przychodu ze stosunku pracy nie ma znaczenia dla ustalenia okresu ubezpieczenia pracownika. Pracownik bowiem przez cały ten okres posiada status ubezpieczonego (jako osoba fizyczna podlegająca chociaż jednemu z ubezpieczeń społecznych - art. 4 pkt 1 ustawy o systemie) i w związku z tym okres ubezpieczenia jest okresem składkowym w rozumieniu art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 ze zm.).

Sąd Apelacyjny pogląd ten w całości podziela. W konsekwencji, w zaistniałej sytuacji faktycznej, należało przyjąć, że J. K. spełnia także kwestionowany przez organ rentowy warunek konieczny dla nabycia prawa do renty, dotyczący posiadania wymaganego okresu ubezpieczenia, t.j. co najmniej 5 lat okresów składkowych i nieskładkowych w dziesięcioleciu poprzedzającym złożenie wniosku o rentę (art. 57 ust. 1 pkt 2 w zw. z art. 58 ust. 1 pkt 5 i ust. 2 ustawy emerytalnej). Oznacza to, że prawidłowo Sąd Okręgowy, nie naruszając wskazanych w apelacji przepisów prawa materialnego, przyjął, że ubezpieczony spełnia warunki do nabycia prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Z tych względów i na podstawie art. 385 k.p.c. Sąd Apelacyjny orzekł jak w wyroku.